

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ВІТКО АРТЕМ ЛЕОНІДОВИЧ

УДК 351.861:620.9

**ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Харків – 2018

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Харківському національному університеті внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент
заслужений юрист України
СОКУРЕНКО Валерій Васильович,
Харківський національний університет
внутрішніх справ, ректор.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, доцент
ДРОЗД Олексій Юрійович,
Національна академія внутрішніх справ,
головний науковий співробітник відділу
організації науково-дослідної роботи;

кандидат юридичних наук, доцент
ЛУЧЕНКО Дмитро Валентинович,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, доцент кафедри
адміністративного права.

Захист відбудеться 22 березня 2018 р. о 9 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.700.01 у Харківському національному університеті внутрішніх справ за адресою: 61080, м. Харків, просп. Льва Ландау, 27.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Харківського національного університету внутрішніх справ за адресою: 61080, м. Харків, просп. Льва Ландау, 27.

Автореферат розісланий 21 лютого 2018 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Л.В. Могілевський

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасний етап розвитку нашої держави характеризується значною кількістю реформ, спрямованих на забезпечення нової якості економічного, соціального і гуманітарного розвитку. Їх головною метою є створення дієвого механізму охорони та захисту прав і свобод людини і громадянина, гарантування прав та законних інтересів юридичних осіб, зокрема шляхом формування якісно нового рівня відносин між державою (її інституціями) і громадянами. З огляду на вказане пріоритетного значення набувають питання оптимізації системи та механізму публічного управління, упорядкування діяльності суб'єктів, що реалізують публічно-владні функції, дотримання балансу реалізації публічного інтересу та ефективного забезпечення прав і свобод громадян, прав та інтересів юридичних осіб.

Однією зі сфер, яка потребує здійснення першочергових кроків у цьому напрямі, є сфера забезпечення енергетичної безпеки держави, що виступає невід'ємною складовою національної безпеки. У Стратегії національної безпеки України основними загрозами енергетичній безпеці визначено: спотворення ринкових механізмів в енергетичному секторі; недостатній рівень диверсифікації джерел постачання енергоносіїв та технологій; криміналізація та корумпованість енергетичної сфери; недієва політика енергоефективності та енергозабезпечення. У результаті аналізу даних загроз можна дійти висновку, що основною передумовою їх виникнення є недостатньо ефективна та цілеспрямована державна політика у сфері енергетичної безпеки та відсутність усталеної практики публічного адміністрування зазначеною сферою. Таким чином, усунення наведених вище загроз та мінімізація їх негативних наслідків є можливими виключно у разі вироблення ефективного механізму захисту національних інтересів в енергетичній сфері; оновлення існуючої моделі органів публічної адміністрації, що уповноважені займатися реалізацією державної політики в енергетичній сфері (у тому числі у сфері енергетичної безпеки), зміщення акцентів їх діяльності до превалювання сервісної складової. Наведене дозволить підвищити ефективність публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави.

Наукове дослідження особливостей публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави є актуальним для подальшого національного правотворення і правозастосування, що має важливе значення для інтеграції енергетичного сектору України до енергетичних ринків Європейського Союзу та системи європейської енергетичної безпеки в цілому. На дослідженні різноманітних питань, присвячених особливостям публічного адміністрування, в тому числі у

сфері забезпечення енергетичної безпеки держави, зосереджували свою увагу такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як: В. Б. Авер'янов, С. С. Алексєєв, І. А. Артеменко, Г. В. Атаманчук, О. М. Бандурка, Д. М. Бахрах, І. Л. Бачило, О. І. Безпалова, Ю. П. Битяк, В. Т. Білоус, Є. А. Бобров, Ю. В. Ващенко, Я. Г. Воронін, В. В. Галунько, В. М. Гаращук, О. П. Гетманець, Т. А. Грабович, С. М. Гусаров, С. Ф. Денисюк, О. В. Джафарова, Ю. В. Дзядикович, О. Ю. Дрозд, Л. О. Єфімцева, Т. О. Коломоець, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, Б. А. Кормич, О. В. Кузьменко, К. Б. Левченко, І. М. Мазур, І. В. Манжул, О. А. Мельниченко, О. І. Миколенко, О. М. Музичук, Н. Р. Нижник, А. М. Новицький, О. В. Сердюченко, О. Ю. Синявська, О. Ф. Скакун, В. В. Сокурєнко, О. А. Таньчук, О. Ю. Ткаченко, Б. В. Янишен та ін. Однак у працях наведених вище науковців досліджуються лише окремі аспекти формування та реалізації державної політики в енергетичній сфері, частково розкриваються сутність та особливості державного управління та регулювання в даній галузі. Станом на сьогодні практично відсутні комплексні дослідження, присвячені вирішенню проблемних питань, що виникають під час забезпечення енергетичної безпеки держави, зокрема в частині публічного адміністрування у даній сфері.

Отже, необхідність підвищення ефективності публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави, важливість системного оновлення його форм та методів, недосконалість правового забезпечення у даній галузі, з одного боку, та відсутність комплексних наукових розробок цієї проблематики – з іншого, обумовлюють актуальність комплексного дослідження особливостей публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Роботу виконано відповідно до Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу»; Енергетичної стратегії України до 2035 р., затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 р. № 605-р.; Пріоритетних напрямів розвитку правової науки на 2011–2015 роки, затверджених постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 24 вересня 2010 р. № 14-10; Пріоритетних напрямків наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015–2019 роки, затверджених наказом МВС України від 16 березня 2015 р. № 275; Пріоритетних напрямків наукових досліджень Харківського національного університету внутрішніх справ на 2015–2019 рр.,

схвалених Вченою радою Харківського національного університету внутрішніх справ 24 квітня 2015 р.; комплексних науково-дослідних тем Харківського національного університету внутрішніх справ: «Законотворча та законодавча діяльність в Україні» (державний реєстраційний номер 0113U008189), «Реалізація та удосконалення адміністративного законодавства України» (державний реєстраційний номер 0113U008197).

Мета і задачі дослідження. *Мета* роботи полягає в тому, щоб на основі аналізу чинного законодавства України, практики його реалізації та систематизації основних положень праць науковців визначити сутність та особливості публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави, а також сформулювати шляхи підвищення його ефективності.

Для досягнення поставленої мети в дисертації необхідно вирішити такі *задачі*:

- охарактеризувати сферу забезпечення енергетичної безпеки держави як об'єкт публічного адміністрування;

- визначити концептуальні засади державної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки України;

- сформулювати поняття та визначити принципи публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави;

- розкрити правові засади публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави та з'ясувати місце серед них норм адміністративного законодавства;

- окреслити систему суб'єктів публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави, окреслити їх функції та повноваження;

- розкрити форми та методи публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави;

- вивчити зарубіжний досвід публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави та з'ясувати можливості його використання в Україні;

- опрацювати критерії оцінювання ефективності діяльності органів публічної адміністрації у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави та запропонувати шляхи їх оптимізації.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, що виникають під час забезпечення енергетичної безпеки держави.

Предмет дослідження – адміністративно-правові засади публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави.

Методи дослідження. Відповідно до мети та задач дослідження

в роботі використано сукупність методів та прийомів наукового пізнання – як загальнонаукових, так і спеціально-наукових. Так, за допомогою *логіко-семантичного* та методу *сходження від абстрактного до конкретного* поглиблено понятійний апарат, зокрема визначено поняття сфери забезпечення енергетичної безпеки держави, публічного адміністрування у вказаній сфері, принципів публічного адміністрування, з'ясовано концептуальні засади державної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки України, проаналізовано правові засади публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави та з'ясовано місце серед них адміністративно-правового регулювання (підрозділи 1.1 – 1.3, 2.1). Методи *класифікації, групування, системно-функціональний та системно-структурний* надали можливість запропонувати підхід до визначення системи принципів публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави, окреслення кола відповідних суб'єктів публічного адміністрування, визначення їх функцій та повноважень, охарактеризувати форми та методи публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави (підрозділи 1.3, 2.2, 2.3). Використання *порівняльно-правового* методу та *інформаційного* підходу дозволило проаналізувати зарубіжний досвід публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави та окреслити можливості його використання в Україні (підрозділ 3.1). За допомогою *методу моделювання та індуктивного методу* запропоновано шляхи удосконалення форм та методів публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави (підрозділ 3.2). Метод *статистичного аналізу* дозволив ознайомитися з офіційно-статистичними матеріалами, звітами Міністерства енергетики та вугільної промисловості України та опрацювати критерії оцінювання ефективності діяльності органів публічної адміністрації у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави (підрозділ 3.3).

Науково-теоретичне підґрунтя для виконання дисертації становлять наукові праці фахівців у галузі загальної теорії держави і права, теорії управління, адміністративного права, економіки, в тому числі зарубіжних дослідників. *Нормативною основою дослідження є* Конституція України, законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти, проекти нормативно-правових актів, що визначають особливості публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави. Було також використано законодавство зарубіжних країн, досвід яких щодо публічного адміністрування сферою забезпечення енергетичної безпеки держави може бути використаний в Україні.

Емпіричну основу дослідження становлять узагальнення практичної діяльності Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, довідкові видання, статистичні матеріали.

Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що дисертація є одним із комплексних досліджень, в якому з використанням сучасних методів пізнання, урахуванням новітніх досягнень науки адміністративного права визначено сутність та особливості публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави та запропоновано авторське бачення шляхів його вдосконалення. У результаті проведеного дослідження розроблено низку нових наукових положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем. Зокрема:

вперше:

розкрито зміст державної політики у сфері енергетичної безпеки, під якою слід розуміти цілеспрямовану діяльність уповноважених органів державної влади, орієнтовану на узгодження економічних інтересів України та її закордонних партнерів у процесі забезпечення енергетичної безпеки держави, підвищення якості енергоефективності та енергозабезпечення, налагодження міжнародного співробітництва у цій сфері та підвищення рівня загального економічного розвитку України;

– визначено та охарактеризовано ключові напрями правового регулювання публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави: загальний; галузевий; суміжно-секторальний; обґрунтовано, що в системі правових засад публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави особливе місце займають адміністративно-правові норми;

– сформульовано основні критерії оцінювання ефективності публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави (правові, організаційні, матеріально-технічні, ідеологічні) та розкрито їх зміст;

удосконалено:

– розуміння енергетичної безпеки держави як об'єкта публічного адміністрування, що являє собою сукупність суспільних відносин, які врегульовані за допомогою правового інструментарію, що надає можливість забезпечити досягнення національних енергетичних інтересів, економічного суверенітету фізичних і юридичних осіб та держави, а також збереження навколишнього

природного середовища шляхом усунення відповідних загроз;

- визначення поняття «суб'єкт публічного адміністрування у сфері енергетичної безпеки держави», під яким пропонується розуміти систему державних органів, наділених спеціальними повноваженнями в енергетичній сфері, а також недержавних суб'єктів (установ, організацій, громадян і їх об'єднань у разі наділення їх делегованими повноваженнями), які є носіями законодавчо закріплених прав і обов'язків щодо формування та реалізації державної політики у сфері енергетичної безпеки, які виконують правотворчу, забезпечувальну, регулятивно-організаційну, контрольно-наглядову, дорадчу, правоохоронну та інші функції;

дістали подальшого розвитку:

- класифікація принципів публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави на: загальні (загальносистемні принципи розвитку і функціонування явища, що має публічно-правовий характер) та спеціальні (принципи, які притаманні суто сфері забезпечення енергетичної безпеки держави), та їх характеристика;

- визначення основних ознак, які притаманні формам публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки: 1) забезпечуються державою; 2) регулюються нормами адміністративного права; 3) мають публічно-правову природу; 4) це зовнішні та внутрішні дії, спрямовані на забезпечення державної енергетичної політики; 5) мають чітко визначену правову форму; 6) є обов'язковими для виконання;

- виділення першочергових заходів, спрямованих на розвиток публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави в умовах європейської інтеграції України з урахуванням міжнародного досвіду, передусім держав – членів ЄС.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені в дисертаційному дослідженні висновки і пропозиції можуть бути використані у:

- *науково-дослідній діяльності* – в ході подальшого опрацювання проблемних питань публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави (акти впровадження Науково-дослідного інституту публічного права та Національної академії внутрішніх справ);

- *правотворчості* – для удосконалення чинних нормативно-правових актів і розроблення проєктів законодавчих та підзаконних правових актів, що сприятиме поліпшенню правового регулювання

забезпечення енергетичної безпеки України (довідка Науково-дослідного інституту публічного права);

- *правозастосовній діяльності* – з метою підвищення ефективності діяльності суб'єктів публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави (акт впровадження Міністерства енергетики та вугільної промисловості України);

- *навчальному процесі* – під час підготовки підручників і навчальних посібників з дисциплін «Адміністративне право», «Організаційно-правові засади запобігання та протидії корупції», «Аналітичне забезпечення професійної діяльності»; вони вже використовуються в ході проведення занять із зазначених дисциплін у Харківському національному університеті внутрішніх справ. Їх враховано у навчально-методичних розробках, підготовлених за участю автора (акт впровадження Харківського національного університету внутрішніх справ).

Апробація результатів дисертації. Підсумки розроблення проблеми в цілому, окремих її аспектів, одержані узагальнення і висновки були оприлюднені дисертантом на міжнародних, всеукраїнських та регіональних науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах, зокрема: «Актуальні проблеми правових наук в євроінтеграційному вимірі» (Харків, 2016), «Реформування національного та міжнародного права: перспективи і пріоритети» (Одеса, 2016); «Розвиток державності і права в Україні: реальність та перспективи» (Львів, 2017).

Публікації. Основні результати дослідження викладено в шести статтях, опублікованих у фахових виданнях України та науковому періодичному виданні іншої держави, а також трьох тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

Структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які містять 8 підрозділів, висновків, списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації – 207 сторінок. Список використаних джерел складається з 263-х найменувань і займає 28 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовується актуальність теми дослідження, визначаються її зв'язок з науковими планами та програмами, мета і задачі, об'єкт і предмет, окреслюються методи дослідження, вказується на наукову новизну та практичне значення одержаних результатів,

наводяться дані про їх апробацію, а також структуру дисертації.

Розділ 1 «Теоретико-методологічні основи публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 1.1 *«Сфера забезпечення енергетичної безпеки держави як об'єкт публічного адміністрування»* наголошено, що якість життя кожної людини і суспільства в цілому, забезпечення життєдіяльності країни енергетичними ресурсами та ефективне їх використання залежать від ефективного забезпечення державою не тільки національної безпеки, але й важливої та актуальної її складової – енергетичної безпеки. Об'єктом енергетичної безпеки є паливно-енергетична сфера, яка включає не тільки природні ресурси, які є джерелом енергії, а інституціональну та функціональну складову, що в сукупності забезпечують ефективне функціонування останньої з метою надання послуг споживачам у цій сфері.

Встановлено, що енергетична безпека не є статичною категорією, оскільки суспільні відносини в цій сфері постійно знаходяться під впливом різного роду загроз. Аргументовано, що енергетична безпека – це комплексне явище, яке, маючи свою сферу виникнення та функціонування, одночасно є елементом інших підсистем – економічної та екологічної безпеки. Наголошено, що правовідносини, які становлять енергетичну безпеку, мають публічно-правовий характер, в основі якого забезпечується як публічний, так і приватний інтерес.

З'ясовано сутність та зміст категорії «енергетична безпека». Встановлено, що енергетична безпека забезпечується шляхом обрання певного правового інструментарію з метою підтримання балансу публічних та приватних інтересів у цій сфері. Як правило, порядок використання такого інструментарію врегульований нормами адміністративного права та нерозривно пов'язаний з діяльністю уповноважених суб'єктів забезпечення енергетичної безпеки – органів публічної адміністрації.

У підрозділі 1.2 *«Концептуальні засади державної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки України»* аргументовано, що ефективність та результативність функціонування сфери енергетики є можливою за наявності формування відповідної державної політики забезпечення енергетичної безпеки як на національному, так і на міжнародному рівні. У результаті аналізу особливостей функціонування енергетичної галузі сформульовано основні передумови формування державної політики у сфері енергетичної безпеки України та окреслено ключові напрями її оптимізації.

Визначено основні завдання державної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки України.

Ключовими ознаками державної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки України визначено такі: 1) знаходиться в постійній динаміці, що зумовлено зростанням і трансформацією світового енергетичного ринку, стрімким розвитком нових технологій; 2) спрямована на реалізацію потреб суспільства і держави в енергоресурсах; 3) регулюється нормами багатьох галузей права, першочергова роль серед яких відводиться нормам адміністративного права; 4) має довгостроковий характер та їй притаманна гнучкість у застосуванні конкретних механізмів реалізації, виходячи із реальної ситуації; 5) основою її функціонування є об'єднання зусиль держави, бізнесу і громадянського суспільства з необхідністю забезпечення балансу державних, суспільних та приватних інтересів; 6) множинність суб'єктів її забезпечення (формування і реалізації); 7) наявність фактору конкурентоспроможності національної енергетичної системи на світовому ринку; 8) результативність її реалізації залежить від використання ефективної системи правових, організаційних, економічних та екологічних заходів і методів функціонування національного енергетичного ринку.

Окреслено основні умови забезпечення дотримання раціональності та цілеспрямованості державної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки України, однією із яких визначено розроблення і прийняття Закону України «Про основні засади державної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки України».

У підрозділі 1.3 «Поняття, сутність та принципи публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави» з'ясовано, що публічне адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки слід розуміти як самостійний вид публічної діяльності, який має підзаконний виконавчо-впорядковуючий характер, здійснюється відповідними органами публічної адміністрації та спрямований на забезпечення енергетичної безпеки, збалансування публічних та приватних інтересів у сфері енергетики, захист прав споживачів товарів та послуг у сфері енергетики, а також збереження навколишнього природного середовища шляхом усунення відповідних загроз.

Аргументовано, що принципами публічного адміністрування доцільно вважати лише ті положення, які, по-перше, характеризують найбільш суттєві і важливі риси управлінської діяльності; по-друге, мають

програмно-орієнтаційний характер. Акцентовано увагу на тому, що специфіка принципів державного регулювання електроенергетичної галузі може бути покладена в основу принципів публічного адміністрування сферою забезпечення енергетичної безпеки, оскільки вони (принципи) зумовлюють відбір того варіанту збалансування інтересів, наявних у цій сфері, який необхідний для задоволення останніх і підвищення результативності забезпечення енергетичної безпеки держави. Запропоновано авторську класифікацію принципів публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки та надано їх характеристику.

Розділ 2 «Адміністративно-правові та організаційні засади публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави» складається з трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 *«Правові засади публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави та місце серед них норм адміністративного законодавства»* розглянуто основні нормативно-правові акти, які регулюють питання публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави. Аргументовано доцільність виокремлення сфери енергетичної безпеки держави як окремої складової національної безпеки України на законодавчому рівні – у Законі України «Про основи національної безпеки України». Відповідно у межах даного документа необхідно окреслити сучасні реальні та потенційні загрози енергетичній безпеці України та визначити актуальні напрями реалізації державної політики (зокрема публічного адміністрування) у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави.

Виокремлено та охарактеризовано ключові особливості правових засад публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави:

1) галузевий поділ публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави здійснено на законодавчому рівні правового регулювання;

2) надання офіційності (визначеності) сфери енергетичної безпеки України та шляхів (напрямів) її публічного адміністрування відбувається виключно на підзаконному рівні правового регулювання;

3) відомчі нормативно-правові акти, що регламентують питання публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки, уявляється за можливе поділити на декілька видових груп, специфічне місце серед яких належить групі нормативно-технічних документів;

4) методичні вказівки у сфері забезпечення енергетичної безпеки

держави мають загальнообов'язковий характер для суб'єктів публічної адміністрації.

Аргументовано, що в системі правових засад публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави регулююча роль відводиться нормам адміністративного законодавства, що зумовлено: а) правовою природою державних суб'єктів публічного адміністрування, зокрема здійсненням ними державно-владної діяльності з превалюванням методів імперативного впливу, та діяльністю недержавних суб'єктів, які здійснюють делеговані повноваження у цій сфері, завдяки чому стають владними суб'єктами; б) здійсненням під час реалізації державної політики у сфері енергетичної безпеки управлінського впливу, спрямованого на впровадження ефективного механізму захисту національних інтересів в енергетичній сфері; в) необхідністю упорядкування адміністративно-правових відносин, що виникають під час забезпечення енергетичної безпеки держави, здійснення публічного адміністрування у вказаній сфері.

У підрозділі 2.2 «Суб'єкти публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави, їх функції та повноваження» аргументовано доцільність поділу суб'єктів публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави на державні й недержавні.

Розкрито зміст основних функцій державних суб'єктів:

1) Верховна Рада України (представницька, законодавча, установча та функція парламентського контролю);

2) Кабінет Міністрів України (нормотворча, управлінська, виконавча);

3) Президент України (забезпечувальна, правотворча, регулятивна);

4) Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, Міністерство екології та природних ресурсів України (правотворча, виконавчо-організаційна, кадрова, контрольно-наглядова, комунікативна);

5) Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (забезпечувальна, нормативна, регулююча);

6) Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (забезпечувальна, нормотворча, установча, моніторингу та контролю, правозахисна та комунікативна).

Проведений аналіз особливостей діяльності недержавних суб'єктів держави дозволив виокремити та охарактеризувати такі їх

функції: правотворча, виконавчо-організаційна, дорадча, контрольна, функція санкціонування.

Наголошено на важливості систематизації суб'єктів публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави у проекті Закону України «Про основні засади державної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки України».

У підрозділі 2.3 *«Форми та методи публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави»* аргументовано доцільність класифікації форм публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави на правові та організаційні та додаткові. Визначено, що до числа основних форм публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави слід віднести такі, як правотворча та правореалізаційна. Запропоновано доцільність класифікації додаткових форм за такими критеріями: територіальним (міжнародна, загальнодержавна, регіональна); сферою впливу (економічна, соціальна, екологічна, правоохоронна); часовим (довгострокова, середньострокова та короткострокова).

З'ясовано, що зміст правотворчої форми полягає в участі уповноважених органів публічного адміністрування в розробленні проектів нормативно-правових актів (внесенні пропозицій до чинних), положення яких визначають засади державної політики у сфері енергетичної безпеки, регулюють адміністративно-правовий механізм виконання уповноваженими на те суб'єктами покладених на них обов'язків щодо забезпечення енергетичної безпеки держави, прийнятті у межах наданої компетенції адміністративних актів та укладанні адміністративних договорів.

Зроблено висновок, що в рамках правореалізаційної форми публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави здійснюються такі дії: облікові, контрольні, підготовчі, документального забезпечення.

Визначено, що методи публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави – це узгоджена за змістом та формою сукупність способів, засобів та прийомів реалізації органами публічної адміністрації заходів щодо надійного забезпечення життєдіяльності країни енергетичними ресурсами та ефективне їх використання, державного регулювання розвитку відновлювальної енергетики як елемента процесу забезпечення енергетичної незалежності, екологічної та економічної безпеки, а також національної безпеки України в цілому. Аргументовано, що публічне адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави

здійснюється за допомогою адміністративних, економічних, організаційних, нормативно-правових та соціально-психологічних методів. Виділено ознаки, притаманні методам публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави.

У результаті аналізу форм та методів публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави сформульовано проблемні питання, що виникають у ході їх реалізації, та запропоновано шляхи їх вирішення.

Розділ 3 «Напрями оптимізації публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.1 *«Зарубіжний досвід публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави та можливості його використання в Україні»* доведено, що істотний вплив на стан енергетичної безпеки України має низка глобальних тенденцій в енергетичній галузі:

1) анексія Криму та бойові дії у південному та східному регіонах країни, через що виникла низка додаткових принципово нових для нашої держави викликів та загроз у питанні забезпечення енергетичної безпеки;

2) введення нових потужностей на території держав, що вже визнані державами – членами Європейського Союзу як перспективні постачальники енергоресурсів, досягнення енергетичної самодостатності та модернізація заводів в окремих державах, що тривалий час залежали від постачання енергоресурсів з інших країн;

3) підвищення енергоефективності в Європі;

4) істотне збільшення обсягів виробництва дизельного палива на нафтопереробних заводах у країнах Європейського Союзу;

5) впровадження концепції поширення й використання альтернативних видів палива з метою досягнення окремими державами абсолютної енергетичної незалежності.

Проаналізовано досвід США, країн – членів ЄС (Німеччини, Франції, Польщі, Данії, Чехії), Японії щодо публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави та наголошено на необхідності запозичення передового міжнародного досвіду в процесі модернізації існуючої правової системи захисту національних інтересів в енергетичній сфері України. Вказано на необхідність системних і послідовних перетворень у цій важливий галузі з урахуванням національних особливостей та кращої міжнародної практики. Визначено три основні напрямки вдосконалення законодавства України у сфері забезпечення

енергетичної безпеки:

- 1) виконання Україною зобов'язань, передбачених міжнародними угодами;
- 2) прийняття Закону України «Про транзит енергоносіїв через територію України»;
- 3) впровадження у національне законодавство європейських стандартів захисту навколишнього середовища.

Доведено, що адаптація або безпосереднє впровадження в Україні міжнародних стандартів забезпечення енергетичної безпеки (в тому числі щодо публічного адміністрування вказаною сферою) необхідні для ліквідації технічної відсталості та ізоляції від міжнародних ринків, усунення низки додаткових, принципово нових для нашої держави викликів та загроз у питанні забезпечення енергетичної безпеки, що з'явилися в результаті анексії Криму та бойових дій у південному та східному регіонах країни, відновлення цілісності енергетичного комплексу України.

У підрозділі 3.2 «Критерії оцінювання ефективності діяльності органів публічної адміністрації у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави та шляхи їх оптимізації» наголошено, що в контексті вироблення критеріїв оцінювання ефективності діяльності органів публічної адміністрації у сфері забезпечення енергетичної безпеки України під поняттям «ефективність» варто розуміти співвідношення між цілями, які стоять перед цими органами та сферою енергетичної безпеки в цілому, та досягнутими результатами. Діяльність органів публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки України буде визнана ефективною за умови розумного, економного та соціально спрямованого використання енергетичних ресурсів, з постійним зниженням їх кількості до мінімально необхідного рівня у найкоротші терміни.

Окреслено сфери суспільного життя, усунення мінімального рівня загроз належному функціонуванню яких здійснює вплив на результати оцінювання ефективності діяльності органів публічної адміністрації у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави: зовнішньополітична сфера; сфера державної безпеки; воєнна сфера; внутрішньополітична сфера; економічна сфера; соціальна та гуманітарна сфера; науково-технологічна сфера; сфера цивільного захисту; екологічна сфера; інформаційна сфера. Обґрунтовано, що в даній класифікації варто враховувати якість прийняття управлінських рішень та доцільність проведення конкретних заходів, спрямованих на уникнення загроз у зазначених сферах, а також досягнуті результати. Зроблено наступний висновок: якщо діяльність органів публічної

адміністрації обумовила зменшення рівня загрози порівняно з попереднім періодом, то можна вести мову про ефективність такого адміністрування.

Сформульовано та охарактеризовано основні критерії оцінювання ефективності публічного адміністрування у сфері енергетичної безпеки держави (правові, організаційні, матеріально-технічні, ідеологічні).

Аргументовано, що при оцінюванні ефективності публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави варто дотримуватися моделей оцінювання, які характеризують управлінську діяльність з урахуванням ступеня досягнення поставлених цілей, законності та дієвості способів здійснення публічного адміністрування. Особлива увага має звертатися на час, що було витрачено на досягнення тієї або іншої мети; забезпеченість потреб суспільства в енергоносіях; думку суспільства щодо достатності та доступності енергоресурсів.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання – визначення сутності та особливостей публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави, надано науково обґрунтовані пропозиції щодо його оптимізації.

1. Запропоновано під сферою забезпечення енергетичної безпеки держави як об'єкта публічного адміністрування розуміти діяльність органів публічної адміністрації та суб'єктів, яким були делеговані відповідні повноваження щодо формування та реалізації державної політики у зазначеній сфері та вироблення відповідного правового інструментарію, необхідного для підтримання балансу інтересів всіх учасників зазначених правовідносин. Метою публічного адміністрування в частині забезпечення енергетичної безпеки є створення оптимальної та ефективної правової моделі вироблення та використання енергетики з підтриманням інтересів конкретної особи та національних інтересів держави, що передбачає участь у цьому процесі значного числа суб'єктів на всіх рівнях управління, які для цього наділені відповідними владними повноваженнями.

2. Наголошено, що вироблення ефективної державної політики забезпечення енергетичної безпеки України не тільки прискорить соціально-економічну модернізацію України, динамічне економічне зростання, але й позитивно вплине на раціональне та ефективне

використання національного ресурсного потенціалу, і нарешті – на інтеграцію України до європейського економічного простору. Аргументовано, що стратегічна мета державної політики у сфері енергетичної безпеки України полягає у виведенні паливно-енергетичного комплексу країни з проблемного сектору національної економіки шляхом оновлення існуючих підходів до організації публічного адміністрування, орієнтованих переважно на формування сучасного, незалежного, енергоефективного, конкурентоспроможного середовища, здатного до розвитку на довгострокову перспективу в умовах сучасного етапу децентралізації та конкуренції на світовому (в першу чергу, європейському) енергетичному ринку. Сформовано перелік основних завдань державної політики у сфері енергетичної безпеки України. Виокремлено ознаки державної інформаційної політики.

3. Доведено, що публічне адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки слід розуміти як комплекс правових, економічних та технічних засобів, спрямованих на забезпечення енергетичної безпеки, збалансування публічних та приватних інтересів у сфері енергетики, створення умов для розвитку конкуренції, забезпечення недискримінаційного доступу до товарів та послуг суб'єктів господарювання галузі енергетики, захист прав споживачів товарів та послуг у сфері енергетики. Принципи публічного адміністрування запропоновано визначити як базові ідеї, положення, обумовлені метою і завданнями енергетичної безпеки щодо забезпечення безпеки людини, навколишнього природного середовища та національної безпеки держави, що відбивають специфіку соціально-економічних та юридичних особливостей механізму публічного адміністрування зазначеною сферою.

4. Підкреслено, що правове регулювання публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави здійснюється у трьох напрямках: 1) загальному (Конституція України, Закон України «Про основи національної безпеки України»); 2) галузевому (закони України «Про ринок електричної енергії», «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», «Про нафту і газ», Гірничий закон України); 3) суміжно-секторальному (закони України «Про трубопровідний транспорт», «Про альтернативні джерела енергії», «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу», «Про природні монополії», «Про охорону навколишнього природного середовища», Кодекс України про надра тощо). Наголошено на важливості внесення доповнень до Закону

України «Про національну безпеку України», якими слід передбачити виокремлення сфери енергетичної безпеки держави як окремої складової національної безпеки України, окреслення сучасних реальних та потенційних загроз енергетичній безпеці України та актуальних напрямів реалізації державної політики (зокрема публічного адміністрування) у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави. Зазначено, що ефективність публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави безпосередньо залежить від стану правового регулювання відносин, що виникають у сфері забезпечення енергетичної безпеки, особливе місце серед яких належить адміністративно-правовим відносинам. Доведено, що в системі правових засад публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави особливе місце займають адміністративно-правові норми, за допомогою яких: а) визначається система суб'єктів публічного адміністрування вказаною сферою; б) закріплюється їх адміністративно-правовий статус та окреслюються адміністративно-правові механізми його реалізації; в) визначаються адміністративно-правові засади взаємодії суб'єктів між собою; г) встановлюється механізм оцінювання ефективності діяльності органів публічного адміністрування у сфері енергетичної безпеки України; д) упорядковуються адміністративно-правові відносини, в яких беруть участь суб'єкти публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави.

5. Аргументовано доцільність поділу всіх суб'єктів публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави на дві групи: державні та недержавні. Встановлено, що до числа державних суб'єктів слід віднести Верховну Раду України, Кабінет Міністрів України, Президента України, органи виконавчої влади (Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, Міністерство екології та природних ресурсів України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг). Розкрито зміст основних функцій вказаних суб'єктів в аналізованій сфері. Запропоновано до недержавних суб'єктів відносити: а) органи місцевого самоврядування; б) суб'єктів господарювання, які забезпечують функціонування енергетичної сфери; громадські об'єднання; громадян, іноземців та осіб без громадянства (здійснюють делеговані повноваження, завдяки чому стають владними суб'єктами). Виходячи зі змісту публічного адміністрування та особливостей сфери енергетичної безпеки держави виокремлено та охарактеризовано функції, притаманні недержавним суб'єктам у сфері, що аналізується.

6. Запропоновано під формами публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави розуміти зовнішньо виражені дії, які закріплюють волевиявлення посадової особи органу публічної адміністрації, вчинені на підставі чинного адміністративного законодавства та в межах її компетенції з метою здійснення організаційно-правових заходів, які спрямовані на забезпечення належного функціонування енергетичної сфери, наслідком яких є виникнення, зміна або припинення відповідних адміністративно-правових відносин. Визначено, що до числа основних форм публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави слід віднести правотворчу та правореалізаційну. Розглянуто особливості їх реалізації та розроблено вимоги до форм публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави.

Визначено, що методи публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави – це узгоджена за змістом та формою сукупність способів, засобів та прийомів реалізації уповноваженими на те суб'єктами заходів щодо усунення викликів та загроз у питанні забезпечення енергетичної безпеки та мінімізації їх негативних наслідків. Аргументовано, що публічне адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави здійснюється за допомогою адміністративних, економічних, організаційних, нормативно-правових та соціально-психологічних методів. З'ясовано ознаки, притаманні зазначеним методам.

7. У результаті аналізу зарубіжного досвіду публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави окреслено такі шляхи його впровадження в Україні: 1) з метою здобуття енергетичної незалежності повинні здійснюватись наукові розробки та впровадження програм, які будуть ґрунтуватись на існуючих в Україні джерелах енергії та враховуватимуть сучасну політичну, соціальну ситуації, проведення АТО та реальні можливості використання цих ресурсів; 2) використання вітроелектростанцій вугільних установок для безперебійного постачання енергії; 3) вдосконалення існуючих та побудова нових енергетичних об'єктів з урахуванням можливих змін у зовнішній та внутрішній політиці країни (зокрема, припинення проведення АТО), диверсифікації джерел виробництва шляхом приведення їх у відповідність до ринкових вітчизняних та міжнародних умов; 4) науково розроблені стратегії енергетичної незалежності України повинні передбачати шляхи зменшення газової залежності країни від країни-агресора; 5) створення умов для вільного вибору споживачами постачальників енергоресурсів; 6) сприяння транскордонному

співробітництву та інвестуванню; 7) сприяння більшій прозорості діяльності енергетичних компаній; 8) запровадження системи публічної статистичної звітності про створення, зберігання, оновлення та використання мінімальних запасів енергоресурсів.

8. Аргументовано, що перспективними кроками в напрямі оптимізації системи методів та критеріїв оцінювання діяльності органів публічного адміністрування у сфері енергетичної безпеки України є: 1) чітке визначення кількісних показників, які визначають енергетичну незалежність країни; 2) використання соціологічних опитувань для визначення рівня забезпечення суспільства на достатньому рівні та доступної вартості енергоносіїв; 3) формування реальних, а не декларативних, довгострокових та короткострокових стратегій забезпечення енергетичної безпеки, зміст яких відповідав би один одному та містив чіткі формулювання завдань та цілей.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. Вітко А. Л. Сфера забезпечення енергетичної безпеки держави як об'єкт публічного адміністрування. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2016. № 3 (66). С. 144–152.

2. Вітко А. Л. Сутність публічного адміністрування сферою забезпечення енергетичної безпеки держави. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2016. Вип. 5-2. Т. 2. С. 96–100.

3. Вітко А. Л. Суб'єкти публічного адміністрування сферою забезпечення енергетичної безпеки держави. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Вип. 29. Ч. 2. Т. 1. С. 96–100.

4. Вітко А. Л. Критерии оценивания эффективности деятельности органов публичной администрации в сфере обеспечения энергетической безопасности государства. *Право и политика*. 2017. № 2. С. 127–131. (Киргизька Республіка).

5. Вітко А. Л. Концептуальні засади державної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки України. *Митна справа*. 2017. № 4 (100). Ч. 2. С. 134–141.

6. Вітко А. Л. Форми та методи публічного адміністрування сферою забезпечення енергетичної безпеки держави. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2017. Вип. 1. Т. 3. С. 7–12.

7. Вітко А. Л. Енергетична безпека держави як складова економічної безпеки та об'єкт публічного адміністрування. *Розвиток державності і права в Україні: реалії та перспективи*: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (Львів, 15-16 вересня 2017 р.). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2017. С. 52–54.

8. Вітко А. Л. Загальна характеристика правових засад публічного адміністрування сферою забезпечення енергетичної безпеки держави. *Актуальні проблеми правових наук в євроінтеграційному вимірі*: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (Харків, 16-17 груд. 2016 р.). Х.: ХНУВС, 2017. С. 36–37.

9. Вітко А. Л. Сутність державної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки України. *Реформування національного та міжнародного права: перспективи і пріоритети*: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (Одеса, 22-23 січня 2016 р.). Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2016. С. 52–53.

АНОТАЦІЯ

Вітко А. Л. Публічне адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Харківський національний університет внутрішніх справ. – Харків, 2018.

Дисертацію присвячено визначенню особливостей публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави. Охарактеризовано сферу забезпечення енергетичної безпеки держави як об'єкт публічного адміністрування. Визначено концептуальні засади державної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки України. Сформульовано поняття та визначено принципи публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави.

Розкрито правові засади публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави та з'ясовано місце серед них норм адміністративного законодавства. Окреслено систему суб'єктів публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної

безпеки держави. Розкрито форми та методи публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави.

Вивчено зарубіжний досвід публічного адміністрування у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави та з'ясовано можливості його використання в Україні. Опрацьовано критерії оцінювання ефективності діяльності органів публічної адміністрації у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави та запропоновано шляхи їх оптимізації.

Ключові слова: публічне адміністрування, енергетична безпека держави, національна безпека, адміністративне законодавство, адміністративно-правове регулювання, суб'єкти, форми, методи, ефективність, критерії, оцінювання, оптимізація, удосконалення.

АННОТАЦИЯ

Витко А. Л. Публичное администрирование в сфере обеспечения энергетической безопасности государства. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право; информационное право. – Харьковский национальный университет внутренних дел. – Харьков, 2018.

Диссертация посвящена определению особенностей публичного администрирования в сфере обеспечения энергетической безопасности государства. Охарактеризована сфера обеспечения энергетической безопасности государства как объект публичного администрирования. Определено содержание государственной политики в сфере энергетической безопасности, под которой следует понимать целенаправленную деятельность уполномоченных органов государственной власти, ориентированную на согласование экономических интересов Украины и ее партнеров из зарубежных стран в процессе осуществления действий, операций, мероприятий и международного сотрудничества в сфере обеспечения энергетической безопасности и повышение уровня общего экономического развития Украины. Сформулировано понятие и определены принципы публичного администрирования в сфере обеспечения энергетической безопасности государства.

Раскрыты правовые основы публичного администрирования в сфере обеспечения энергетической безопасности государства. Подчеркнуто, что в системе правовых основ публичного

администрирования в сфере обеспечения энергетической безопасности государства специфическая регулирующая роль отводится нормам административного законодательства. Определена система субъектов публичного администрирования в сфере обеспечения энергетической безопасности государства. Определены характерные черты системы субъектов публичного администрирования в сфере обеспечения энергетической безопасности государства. Определено, что к числу основных форм публичного администрирования в сфере обеспечения энергетической безопасности государства следует отнести правотворческую и правореализационную. Рассмотрены особенности их реализации и разработаны требования к формам публичного администрирования в сфере обеспечения энергетической безопасности государства. Аргументировано, что публичное администрирование в сфере обеспечения энергетической безопасности государства осуществляется с помощью правовых, организационно-распорядительных, организационно-технических, экономических и информационно-просветительских методов. Выяснены признаки, присущие указанным методам.

Изучен зарубежный опыт публичного администрирования в сфере обеспечения энергетической безопасности государства и выяснены возможности его использования в Украине. Выделены первоочередные меры, направленные на развитие публичного администрирования в сфере обеспечения энергетической безопасности государства в условиях европейской интеграции Украины с учетом международного опыта, прежде всего государств – членов ЕС. Сформулированы основные критерии оценки эффективности публичного администрирования в сфере энергетической безопасности государства (правовые, организационные, материально-технические, идеологические) и раскрыто их содержание.

Ключевые слова: публичное администрирование, энергетическая безопасность государства, национальная безопасность, административное законодательство, административно-правовое регулирование, субъекты, формы, методы, эффективность, критерии, оценка, оптимизация, совершенствование.

SUMMARY

Vitko A. L. Public Managing in the Sphere of Ensuring Energetic Security of the State. – *On the manuscript.*

The thesis for a candidate's degree by the specialty 12.00.07 – administrative law and procedure; financial law; informational law. – Kharkiv National University of Internal Affairs. – Kharkiv, 2018.

The dissertation is focused on the definition of the peculiarities of public managing in the sphere of ensuring energy security of the state. The sphere of ensuring energy security of the state as an object of public managing has been characterized. The conceptual principles of state policy in the field of ensuring energy security of Ukraine have been defined. The author has formulated the concept and determined the principles of public managing in the sphere of ensuring energy security of the state.

The legal principles of public managing in the field of ensuring energy security of the state have been revealed. The system of subjects of public managing in the sphere of ensuring energy security of the state has been outlined. The forms and methods of public managing in the sphere of ensuring energy security of the state have been revealed.

International experience of public managing in the sphere of ensuring energy security of the state has been studied; and the possibilities of its implementation in Ukraine have been found out. The author has processed criteria for evaluating the effectiveness of public administration agencies' activities in the field of ensuring energy security of the state and has suggested the ways of their optimization.

Key words: public managing, energetic security of the state, national security, administrative legislation, administrative and legal regulation, subjects, forms, methods, effectiveness, criteria, evaluation, optimization, improvement.